

בס"ד

לעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

שמירני

ה'תשפ"א

**בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות
לטל': 052-7675895
גור-אריה צור
מודיעין עילית
ניתן להצטרף לתפוצת מייל
דוא"ל: leshem895@gmail.com**

לעומקו של מקרא שמיני

שיהיו הנקרבים שנים מתוך הארבעה, שכן **תמימים** כתיב חסר יו"ד. לשון רבים אך רק קצצים. לכן אמר הכתוב **וַיְהִי, לְשׁוֹן צַעַר**. ובלאו הכי נמי מיעוט רבים שנים, רק ירמוז הכתוב שהשנים שמדובר בהם הם התמימים והשלמים מבין הארבעה, כפי שיבואר.

***

**וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צָנְהָ מִשֶּׁהָ אֶל-פָּנָי
אֶהָל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל-הָעֵדָה
וַיַּעֲמְדוּ לְפָנָי ה' (ט,ה)**

וַיִּקְחוּ וַיִּקְרְבוּ. יש ליתן טעם לכפילויות שבפסוקים. **וַיִּקְרְבוּ וַיַּעֲמְדוּ**, קרב ועשה, וְעָשָׂה וכפר, ויקרב וישחט, ויקריבו ויתן, וכן לקמן (י,יב) וימציאו בני אהרן אליו את הדם וגו', ואת העלה המציאו אליו וגו', ועוד כהנה וכהנה.

ולעומקו של מקרא נראה לומר כי כל אלו הם כינויים של זימון למצוה. לומר לך שכדי להביא לגילויי שכינה ככתוב כי היום ה' נראה אליכם (ט,ד) צריך לזמן עצמו לכך.

**וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי
(ט,א')**

יש לשאול, הרי יום של שמחה היה, ונטל עשר עטרות, ולכאורה היה מתאים יותר לומר **וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי**, שזה לשון שמחה, ולא **וַיְהִי שְׁזָה** לשון צער. ועוד נאמר בהמשך (ט,ב'), **וַיֹּאמֶר אֶל-אַהֲרֹן קַח-לְךָ עֵגֶל בֶּן-בָּקָר לְחֻטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנָי ה'**, ומובא ברש"י שהודיע לו בזה שמכפר לו על עוון העגל. ואין שמחה כיום הכפרה.

ולעומקו של מקרא יש לומר מדוע פתח במלת צער **וַיְהִי, שרמז לו כאן על מות שני בניו, שנאמר תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנָי ה'.**

ובהיות וְאַיִל לְעֹלָה מוטעם במירכא טיפחא, והטיפחא כעין הפסקה קלה, ואינה בהכרח נסמכת למילה **תְּמִימִם**, וככיכול התמימים היא מילה בפני עצמה, וכה תְּדַרְשׁ: **תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנָי ה'.**

ובזה נרמז שיקריב היום בניו התמימים לפני ה'. ועוד רמז הכתוב

לעומקו של מקרא שמיני

במתקרבים אלי ומזמנים עצמם לפני,
בהם אקדש.

וכעין מה שהורונו להתקרב ג' צעדים
למקום שבו אנו עומדים להתפלל
תפילת העמידה. שעל ידי ג' צעדים
אלו אנו מזמנים את עצמנו לגשת אל
הקדש.

וכן כתיב [בסוף הפסוק הנ"ל] **וַיִּדְם**
אֶהְרֶן, שזימן עצמו לקדושה על ידי
הדממה. ועל כל הנ"ל רצה לומר,
שהזימון למצוה הוא חלק בלתי
נפרד מהמצוה עצמה וגורם לגילוי
השכינה במצוה זו.

ועוד יש לומר שזה היסוד לברכה
שתקנו רבותינו לברך עובר לעשייתה,
לפני עשיית המצוה, שעל ידי הברכה
אדם מזמן עצמו לעשות מה שצוה עליו
הבורא ית' לעשות.

ואשר על כן נאמר **וַיִּקְרְבוּ פֶלֶאֱעֹזָה**
וַיַּעֲמְדוּ לְפָנָי ה'. שעל ידי
ההתקרבות זימנו עצמם לעמוד לפני
ה'

ואילו אצל גלב ואביהוא לא מפורש
שזימנו עצמם, **שלא נאמר ויקרבו**
ויקחו, אלא ויקחו איש מחתתו ויתנו
בהן אש. והיה מה שהיה וכו' ותצא אש
מלפני ה' ותאכל אותם וגו'.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הצה,
יש לומר שבנוסף לשאר הטעמים
שנקראה האש אשר הביאו אש זרה
אשר לא צווה אותם, נקראה כך גם
משום שלא היתה שם **הכנה למצוה**,
ונראה כאילו גם לבו. ולעומת זאת,
באהרון נאמר וישא את ידיו ויברכם.
ולפיכך יש לומר **שנשיאת הידים**
הכתובה אצל אהרן הכהן, מלבד
היותו מצווה על כך, שימשה גם
כזימון להשראת השכינה בברכת
הכהן, וחלק בלתי נפרד ממנו. וכן
במשה ואהרון נאמר **ויצאו ויברכו**
וסמיך ליה **וירא כבוד ה' וגו'.** ש**ויצאו**
זו היתה ההכנה ל**ויברכו**.

ועל פי הדברים האלה יתבאר
הנאמר [ויקרא י, ג'] **בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ.**
שיתקדש שמי על מי שמתקרב ועל
ידי כך מזמן עצמו למצוה ולקדושה.
שכן בקרובי, לשון התקרבות.

***

לעומקו של מקרא שמיני

וכמובא בזוה"ק פר פנחס דף רמ"ז
עמ' א אף גדי יְסֻדָּה אֲרָץ, דָּא יִצְחָק.
וימיני טַפְחָה שְׁמַיִם, דָּא אַבְרָהָם.
דְּבַרְגִּין דְּלֵהוֹן חֲסֵד וְפִסְד.

לפניכך, שחיטה זו היא כנגד שמים
עליונים משם שפע החסד. ועוד,
ששחיטה זו מגעת למקום גבוה מאד,
כטפח מכסא הכבוד. שנאמר
"ותחסרהו מעט מאלקים".

והעֲלָה עצמה בשחיטה זו מוטעמת
באתנתתא, ככתוב, וַיִּשְׁחַט אֶת-הָעֵלָה
וַיִּמְצְאוּ בְּנֵי אֱהֲרֹן אֱלִיֹר אֶת-הַדָּם
וַיִּזְרְקוּהוּ עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב, ואמאי
באתנתתא, שמונתת היא שם במקום
גבוה. ולזה יקרא חֲסֵד העולמות.

ג. וַיִּשְׁחַטְהוּ. שחיטה זו מוטעמת
במִירְכָא. והיא לשון מלכות, רִיכָא.
ככתוב וַיִּקְרָב אֶת קַרְבָּן הַעֵם וַיִּלָּח
אֶת-שְׁעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעֵם
וַיִּשְׁחַטְהוּ וַיִּחַטְּאֵהוּ פְּרִאשׁוֹן (ט, טו').

ומאי פְּרִאשׁוֹן פירש רש"י כעגל שלו.
וכונתו לשחיטה א. בפרשה זו, שהיא
כדלעיל, בספירה של גבורה. ומודגשת

וַיִּקְרַב אֱהֲרֹן אֶל-הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט
אֶת-עֵגֶל הַחַטָּאת אֲשֶׁר-לוֹ:
(ט, ח')

בשימת לב, נאמרו ד' לשונות של
שחיטה בפרשה זו, והן בנוסף לג'
לשונות של שחיטה בפרשת צו,
כמבואר שם (בלעומקו של מקרא לפר'
צו), ויחד הן שבעה, וכל אחד בטעם
אחר. ואשר על כן ירמזון כולן על
התיקון של הכהן בעולמות כנגד שבע
הספירות הק'.

א. וַיִּשְׁחַט. (ט, ח') הטעם בתבִּיר.
והוא לשון שְׁבִירָה. תבִּירָא בארמית.
והוא כנגד ספירת הגבורה.

וירמזו שבשחיטה זו נשבר כוחו של
המקטרג במעשה העגל. וכפי שפירש
רש"י (ט, ב') להודיע שמכפר לו
הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל
שעשה.

ב. וַיִּשְׁחַט. (ט, יב') מוטעם בַּטַּפְחָא.
והטפחא תרמזו לספירת החסד,
ככתוב (ישעיה מח) אף גדי יְסֻדָּה אֲרָץ
וימיני טַפְחָה שְׁמַיִם.

לעומקו של מקרא שמיני

ספירת ה**נצח**, שנקודתה בשם ה' **בְּחִירִיקָה**, כרובץ תחת משאו. וכן תרגום רביע, רובץ.

הב' וַיִּשְׁקֹט האמור **באיל העולה** בטעם **אתנחתא**:. והיא כנגד ספירת **ההוד** שהיא **כמונחת** על גבי **היסוד**.

הג' וַיִּשְׁקֹט האמור **באיל המילואים** בטעם **שלשלת** והיא כנגד ספירת **היסוד** שכן ספירת **היסוד משתלשלת** ועולה לה דרך כל הספירות והעולמות, כבריח התיכון עד הכתר העליון.

ואשר על כן נקודתה בשורוק, שהיא כנגד ה'**ו'** שבשם הוי"ה המחברת בין ה' תחתונה לה' עליונה, כסולם המחבר בין המלכות בארץ עד ליה' חכמה ובינה וכתר עליון **בשמי שמים עליונים**. כמובא בשערי אורה לר' יוסף ג'יקיטאלי בשער ה'.

ויחד הן כנגד **שבע ספירות** מחסד ועד המלכות הרומזות על התיקון של הכהן בעולמות כנגד **שבע הספירות** הק'.

ומה שלא הוציאן הכתוב **לפי סדר הספירות**, חסד גבורה תפארת נצח

בכ' הדמיון, פְּרָאשׁוֹן לומר לך שבכך **ניבחת המלכות, בגבורה**.

ד. וַיִּשְׁקֹט. (ט, יח') ומוטעמת **בְּמִהְפֵּךְ**. לשון התהפכא, **התהפכות**. שעל ידי כך **התהפכו** כל הזדונות לזכויות. והיא כנגד ספירת **התפארת**.

והתפארת כנגד **התורה** הקדושה **שמהפכת** את האדם ומעלה אותו מכף חובה **לכף זכות**.

ולכן נקראים זְבַח **השְׁלָמִים אֲשֶׁר לַעֲמ**, שתחת היות להם פקידת העון, נפקדו עתה **בשלום**, בינם לבין אביהם שבשמים.

ככתוב **וַיִּשְׁקֹט** אֶת-הַשּׁוֹרֶה וְאֶת-הָאֵיל זְבַח **השְׁלָמִים אֲשֶׁר לַעֲמ** וַיִּמְצְאוּ בְנֵי אֶהֱרֹן אֶת-הַדָּם אֲלָיו וַיִּזְרְקוּהוּ עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב.

נמצאנו למדים שד' שחיטות אלו הן כנגד **חסד, גבורה תפארת מלכות**.

ונוספים הם על ג' **שחיטות** שבמילואים, בפרשת צו, והן: (כמובא **בלעומקו של מקרא** פרשת צו):

הא' וַיִּשְׁקֹט האמור **בפר התטאת** בטעם **רביעי** שהוא **רביעי** כנגד

לעומקן של מקרא שמיני

ויהוד עם שבע הספירות הנ"ל המרומזות בשבעה אופני השחיטה וטעמיהן, הרי בהן נשלמות העשר ספירות הק', כאמור לעיל.

וליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא, שכן כתוב: וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת- (ידו) יָדָיו, כתיב ידו וקריא ידיו. בתוספת י'. ותרמוז היו"ד הנוספת שבתיבה יָדָיו לעשר ספירות הק', כנ"ל. וכן ירמזון עשר אצבעותיו של הכהן שבשתי ידיו על השכינה השורה על עם ישראל דרך השתלשלות ההוי"ה בעשר ספירות הק'.

ועוד יש לומר, שתרמוז היו"ד הנוספת שבתיבה יָדָיו על הבטחה שהבטיח הקב"ה "ואני אברכם". (במדבר, ו, כז). וכדפירש רש"י שם: ואני אברכם לישראל, דבר אחר, ואני אברכם, לכהנים.

והכי פירושו: ואני אברכם לכהנים, שכן תשכון היו"ד, השכינה הק' במעשי ידיהם. ואני אברכם לישראל, שהיא היו"ד של ישראל, המורה על השראת השכינה בישראל.

הוד יסוד מלכות, לרמז על עבודת הכהנים שהם כנגד עבודת המלאכים ב"רצוא ושוב".

ונוספים הם על ג' ספירות הק' כתר, חכמה, בינה, שהם כנגד ג' הברכות של הכהן יברכך, יאר, ישא, ויהוד הם עשר ספירות הקדושות אשר כנגדן מתקן הכהן בעולמות עליונים: כציוור הספירות בס' הק', כמבואר לקמן:

כתר

בינה

חכמה

גבורה

חסד

תפארת

הוד

נצה

יסוד

מלכות

ואשר על כן כתיב וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת- (ידו) יָדָיו אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם (ט, כב)

פירש רש"י: וַיְבָרְכֵם. ברכת כהנים, יברכך, יאר, ישא. והם כנגד ג' ספירות הק', כתר, חכמה, בינה, כנ"ל.

לעומקו של מקרא שמיני

היוצא מן י'ה'ו'ה' והיא כנגד פרנסה וכלכלה, כאומרו: אַל נא תֵּן לָהֶם פִּיסַת פְּתָם.

פְּדָה סוֹעִים פְּתַח סוֹמִים יְמִינָךְ מְצַפִּים, בראשי תיבות הוא השם הק' **פספסי"ם** היוצא מן וישמר"ך [בחילוף אותיות] והיא כנגד מלבושי כבוד ככתונת הפסים של יוסף הצדיק, וכאומרו: תֵּן לָהֶם מַלְבוּשֵׁי כְבוֹד כַּכְתוֹנַת הַפָּסִים,

וירמוז בזה ליתן בגדי ישע לפדות את הסועים הנרגשים והסוערים כרוח סערה ונודדים בגלותם [על פי רש"י תהלים נה, ט'] ולפקוח עיני המצפים לגאולת ימין ה' עושה חיל.

דָּלָה יוֹקְשִׁים וְקַבֵּץ גְּפוּצִים סְמוּךְ יְהִי מַפְלְתָנוּ בראשי תיבות הוא השם הק' **די"ו נסי"ם** היוצא מן יא"ר י'ה'ו'ה' [בחילוף אותיות] והיא כנגד השגחת ה' בארץ ומעשי נסים, וכאומרו: האומר לעולמו די יאמר **די** ולא עוד לצרותי, אדון המעשים יַעֲשֶׂה לָנוּ נִסִּים. ובאומרו דיו נסים ירמוז לנסים כפולים ומכופלים.

ועוד תרמוז היו"ד שבנדיו של אהרן הכהן, לשם השם בן כ"ב אותיות, הם המלאכים הק' היוצאים מברכת כהנים. כיצד: ידו כתיב. בגימטריא 20. והיוד הנוספת שבקריא בגימטריא קטנה 2. יחד הם 22, כנגד כ"ב אותיות של השם הק' היוצא מברכת כהנים:

והובאו בארוכה בקונטרס לעומקו של מקרא לפר' צו. והם: **אנקת"ם פסת"ם פספסי"ם די"ו נסי"ם**. והם כנגד ג' תיבות שבפסוק ראשון, יברכך י'ה'ו'ה' וישמרך. ושתיים שבפסוק שני. יאר י'ה'ו'ה'.

ולפי שם קדוש זה יסדו את התפילה המובאת בספרים [ברב הסיפורים בברכת כהנים שבמוסף לג' רגלים], וכן בתקיעת שופר:

אַל נָא קָרַב תְּשׁוּעַת מְצַפִּיךָ, בראשי תיבות הוא השם הק' **אנקת"ם** היוצא מן יברכ"ך [בחילוף אותיות] והיא כנגד תפילה, כאומרו: אַל נא שְׁמַע אֲנִיָּתָם,

פחודיך סר תוציאם ממאסר, בראשי תיבות הוא השם הק' **פסת"ם**

לעומקו של מקרא שמיני

שם יהוה', ס' בגימטריה **ששים**. כנגד ס' אותיות שבברכת כהנים. הרי ג' פעמיים שם הוי"ה בברכת כהנים בת ס' אותיות.

וה-ס' אותיות שבברכת כהנים הם **ששים הגבורים אשר למלך שהשלום שלו** הנשלחים בברכת כהנים לכל אחד מישראל ליתן לו משאלות לבו ולעשות שליחותם נאמנה.

ואשר על כן על דרך הצח, יִדְרֹשׁ אֱלֹהִים תִּקְרִי וְאֲשַׁחֲט ב-ש שְׂמַאלִית, אֱלֹהִים תִּקְרִי וְאֲשַׁחֲט ב-ש יְמִינִית, מִלְשׁוֹן שְׁחִיטָה, שְׁחִיטַת קַרְבָּנוֹתָיו.

ונאמר ג' פעמים פרעה, וירמוז לג' ברכות על ידי אהרן הכהן, שכן הסמיך הכתוב את המילה פרעה לאהרן שנאמר (שמות לב, כה') כִּי-פָרַעַה אֶהְרֹן, וכן הם אותה גימטריה קטנה (4), ומה שניתן הכוס בידו הוא רמז לתיקון למה שנאמר כי פרעה אהרן. ולא עוד יהיה לְשִׁמְצָה, אלא לְשֵׁם מִצְרָה.

והמשת השמות היוצאים מברכת כהנים כנ"ל הם כנגד ה' ספירות אחרונות של הורדת השפע, תפארת, נצח הוד יסוד, המורידות השפע למלכות. כדלהלן:

אנקתם שהיא כנגד התפילה, היא כנגד התפארת,
פסתם כנגד נצח,
פספסים כתנת פסים הם בגדי ישע כנגד הוד,
די"ו כנגד יסוד, והן אותיות יסוד עם האות ס' של הנסים, שהנסים יתגלו במלכות שם תוקף עשיית הנסים, ואשר על כן הם משיקים זה לזה, יסוד-מלכות.

ועל דרך הרמז והצח יאמר: לית מילתא דלא רמיזא באורייתא, שנאמר (בראשית מ, יא) וְכֹס פְּרִיעָה בְּיַדִּי וְאָקַח אֶת-הַעֲנָבִים וְאֲשַׁחֲט אֹתָם אֶל-כֹּס פְּרִיעָה וְאָתָּן אֶת-הַכֹּס עַל-כַּף פְּרִיעָה.

ג' פעמים כוס נאמרו כאן, והמילה כוס תורה על שם הוי"ה בברכת כהנים **ג' פעמים**. כיצד: חלק את המילה כוס לשניים. כ"ו בגימטריה

לעומקו של מקרא שמיני

שנאמר **לולא האמנתי**, ויהיה הכהן כמקשר בין ישראל לאביהם שבשמים בקרסי זהב של ברכתיו את לולאות האמונה.

ואמר במשכן על היריעות חוברות **אשה אל אחותה**, שתהיינה ברכות הכהן קשורות זו בזו ומקשרות את העולמות זה בזה ואת ישראל לאביהם שבשמים זה לזה כפיט בשבת קדש: **שָׁמְרוּ שְׁבֹתוֹתַי וכו' וְלוֹו עָלַי בְּנֵי וכו' וְנָתַתִּי אֶת בְּרַכְתִּי, אִשָּׁה אֶל אָחוֹתָהּ לְצָרוֹר. והוא ענין עֲנוּבִין. ונרמז בְּעֲנָבִים.**

וירמוז על ירידת השפע של הרחמים, הנסחטים כביכול על ידי ברכת הכהנים וּשְׁחִיטַת קרבנותיו ונזולים אחר שְׁחִיטַתן מְרוֹם ההוי"ה דרך השתלשלות הספירות אל כפיו וס' אותיות הברכה, היא כוס הישועות של ברכת הכהנים בתיקון עשר הספירות הק'.

ועוד י"ל, על דרך הרמז, שהיו"ד של ירידת השפע תוֹרָה על הבטחה שהבטיח הקב"ה "ואני אברכם". ואני אברכם לכהנים, שכן תשכון היו"ד

ונאמר וְאָתָּן אֶת-הַכּוֹס עַל פֶּה פְּרָעָה. ואמאי אמר פֶּה פרעה ולא אל פרעה, אלא לרמוז על נשיאת כפים על ידי אהרן ככו"ס ישועות, הן הג' ברכות ושם הוי"ה (ג' פעמים כ"ו) יחד עם ס' אותיות, בברכת כהנים.

ובאמרו: וְאָתָּן אֶת-הַכּוֹס עַל-פֶּה פְּרָעָה, הרי הוא כאמרו: וְאָתָּן אֶת הַכּוֹס (שם הוי"ה) בס' אותיות על כפי אהרן, בג' ברכות שבנשיאת כפים.

ובאמרו וְאָקַח אֶת-הָעֲנָבִים, ירמוז על לקיחת הבהמות לשם קרבנות, המקשרות בין ישראל לאביהם שבשמים, וכן פירש רש"י ביריעות המשכן ובלולאותיהן ובקרסים המחברים ביניהם: (שמות כ"ו) ועשית לולאות תכלת. תרגם אונקלוס וְתַעֲבֹד עֲנוּבִין דְתַקְלָא, לשון עניבה: ומכניסין [קרסי הזהב] ראשן אחד בלולאות שבחוברת זו, וראשן אחד בלולאות שבחוברת זו, ומתברן בהן:

וכן כאן ידרש הָעֲנָבִים לענין עֲנוּבִין המחברים את הלולאות אשה אל אחותה. ולולאות יורה על דרכי אמונה,

לעומקו של מקרא שמיני

וַיֵּרֶד וַיְבָרְכֶם, ומדוע נכתב וַיְבָרְכֶם וַיֵּרֶד.

ולעומקו של מקרא ובדרך של אל תקרי יֶאֱמַר: אל תקרי וַיְבָרְכֶם וַיֵּרֶד אלא וַיְבָרְכֶם וַיֵּרֶד. שעל ידי וַיְבָרְכֶם מוריד הכהן לעולם את שפע הרחמים שהושפעו על ידי הקרבנות. והוא כעין "רצוא ושוב", שהקרבנות משפיעים שפע רב של רחמים בעולמות, וברכת הכהנים עולה מעלה ומורידה שפע זה מעולם האצילות דרך הבריאה ויצירה אל עולם העשייה.

ואשר על כן נאמר: וַיֵּרֶד מִעֲשֶׂת, ששחיטת הקרבן מעלה הרחמים עד עולם האצילות, וברכת הכהנים מורידה השפע חזרה לעולם העשייה.

***

ובשימת לב לא נאמר מעשות עם ו' אלא מִעֲשֶׂת ללא ו'. שאין צריך לומר מִעֲשֶׂת עם ו', שהו' היא ו' משם הו"ה, היא ו' היסוד העולה עד הכתר העליון ומורידה את השפע חזרה עד למלכות שמשתלשלת מן היסוד, והיא

במעשי ידיהם. וכן הבטחתו ואני אברכם לישראל, שהיא היו"ד של ישראל.

***

וַיֵּשֶׂא אֶהְרֹן אֶת יָדָיו אֶל-הָעָם וַיְבָרְכֶם וַיֵּרֶד מִעֲשֶׂת הַחֲטָאֹת וְהַעֲלָה וְהִשְׁלָמִים.
(ט, כב')

וַיְבָרְכֶם וַיֵּרֶד. בשימת לב, יש ליתן טעם לסמיכות הכתוב וַיְבָרְכֶם וַיֵּרֶד.

לפשוטו של מקרא פירש רש"י ויברכם. ברכת כהנים. וירד. מעל המזבח.

וכבר העיר כאן השפתי חכמים שמקרא מסורס הוא וצריך לומר שתחילה ירד, ואח"כ ברך. ואכן כן דעתו של רש"י שבאמרו וַיֵּרֶד כוונתו שירד כבר קודם לכן.

***

ואם כן יש ליתן טעם מדוע יהיה המקרא מסורס, ולא לפי סדר הענינים. שהיה צריך להיות כך סדר המקרא:

לעומקו של מקרא שמיני

וכן מובא במדרש רבה שה"ש (פרשה ה), מעיו עֲשֶׂת שָׁן זו תורת כהנים (חומש ויקרא). מה הכרס הזה הלב מכאן והכרעיים מכאן והוא בתווך, כך תורת כהנים. שני ספרים מכאן (בראשית שמות) ושני ספרים מכאן (במדבר דברים) והוא (תורת כהנים) באמצע.

ובשימת לב לכוונת המדרש, יש לומר, שתורת כהנים הוא כבריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה. ולכן הכל תלוי בו.

עוד ירמוז הכתוב על דרך הרמז והסוד: על תִּשַׁע ספירות עליונות אשר יורידו השפע לספירה העשירית היא המלכות. בדרך של אל תקרי. אל תקרי ויִרְדַּ מַעֲשֵׂת אלא ויִרְדַּ מִתְּשַׁע. שתִּרְדַּ הברכה מתשַׁע הספירות העליונות לספירה העשירית, בעולם העשייה, היא המלכות.

וזה הגילוי שכינה האמור בפסוק (ט, ו') וַיֹּאמֶר מִלְּשָׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר-צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ וַיִּרְא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה'.

הו' שאמר הקב"ה וַאֲנִי אֶבְרַכְכֶם. (נשא, במדבר ו, כז' בברכת כהנים). וממילא כאילו נאמר מַעֲשֵׂת עם ו'.

ועל דרך האמונה והצח, יֹאמֶר: ובהיותנו מצפים לראות בשוב ה' ציון, ולעבודת הקרבנות, עבודתנו עתה היא בבחינת ונשלמה פרים שפתינו, ואשר על כן השפעת הרחמים בעולמות נעשית ע"י התפילה, והכהן בברכתו בסיום התפילה מוריד הרחמים אלינו לעולם העשייה.

ועוד ירמוז בזה שהקרבנות הן הדבר המעמיד והמחזק את העולמות. ועל דרך אל תקרי: אל תקרי מַעֲשֵׂת אלא מַעֲשֵׂת שהמילה עֲשֵׂת תוֹרָה על חוֹזֵק. וכמובא בשיר השירים (ה, יד') מַעֲיו עֲשֵׂת שָׁן מַעֲלַפֶּת סַפְיָרִים: והוא לשון מקשה אחת, ולשון בהירות וזָפוּת (מצודת ציון), לומר לך שהחטאת והעלה והשלמים הם הטיבה אחת של מעמד העולם, והם הבהירות והזכות של שפע הברכה. כמשנה בפרקי אבות (פרק א') על ג' דברים העולם עומד וגו' ועל העבודה.

לעומקו של מקרא שמיני

הן הנדבך השלישי בבנין הי"ח והן כנגד הוא. ואשר על כן מדגישים במודים, שְׁאֵתָהּ הוּא וכו'.

והג' ראשונות הן כנגד ג' ספירות עליונות, חכמה בינה ודעת. ואע"פ שאין ספירת הדעת בנגלה אלא בנסתר ובהצנע, ולכן אינה נחשבת במספר העשר ספירות, כאן בתפילת י"ח היא מתגלה ביפי תפארתה, כדי להתחבר עם הברכה הראשונה של חול שנקראת אתה חונן לאדם דעת. והיא כנגד האל הקדוש וניקודה כך הוא: יְהוֹ'ה. (כניקוד האותיות).

וי"ג אמצעיות ואחרונות הן כנגד שש ספירות מחסד ועד יסוד. שהעבודה כנגד נצח, מודים כנגד הוד ושלוה כנגד יסוד. וברכת כהנים כנגד השלוה. וסודו כנגד השלמים.

כפי שנאמר בפרשתנו: וַיֵּרֶד מִעֲשֶׂת הַחַטָּאת וְהַעֲלָה וְהִשְׁלָמִים. ולפי זה מתקבל ברעוא החטאת והעולה והשלמים כנגד נצח הוד יסוד.

ושם הוי"ה שבפסוק יהיו לרצון, הוא

וזה שכתוב ויברכם מעשת. ויברכם מתשע. דרך השתלשלות התשע ספירות אל ספירת המלכות מתוך תשע העליונות של החטאת והעלה והשלמים, אל וַאֲנִי אֲבָרְכֶם.

השתא דאתית להכני, נימא ביה מילתא. יש ליתן טעם לאומרו וַאֲנִי אברכם. מדוע נקט ואני ולא שם אחר כגון וה' ברכם.

ומובא בספרו של ר' יוסף ג'יקיטליא, שערי אורה, שהמידה אנ"י היא מידת אדנ"י בספירת המלכות. והוא השם השליש וששה מע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים ויסע ויבא ויט. וכפי שאומרים סובבי מזבח בחג הסוכות, אני והו הושיעה נא.

וירמוז להשתלשלות תפילת י"ח. אני הוא הבסיס הנדבך הראשון של תפילת י"ח בג' ראשונות שהם כנגד אדנות.

והי"ג אמצעיות הן הנדבך השני בבנין והן כנגד אתה. ואשר על כן יפתחו הי"ג ברכות אמצעיות במילה אתה. אתה חונן וכו'. והג' אחרונות

לעומקו של מקרא שמיני

ועל דרך הצח יאמר, שלכן המילה לא, מוטעמת במירכא כפולה. שציווה המלך לשניהם לא להקריב אש. או שציווה אותם ציווי כפול לא להקריב. כאומרו: לא ולא.

ובאוה"ח הק' פירש שמרוב תשוקתם להקריב הקריבו אף על פי שלא צוּו. וכלשונו: שאליהם תאות העבודה.

ולפי בעל הטורים הנ"ל תתחדד תשוקתם ותאותם לעבודה, עד כמה תאותם עזה היתה. שהקריבו אף על פי שצוּו שלא להקריב, במירכא כפולה, בציווי כפול ומכופל.

***

ויקרא משה אל-מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אלהם קרבו שאו את-אחיכם מאת פני-הקדש אל מחוץ למחנה: (ד',)

קרבו. מנוקד בשני טעמים מפסיקים [שלישים]: תלישא גדולה, וגרשיים. והטעמת הנגינה של שני הטעמים היא

כנגד המלכות. ובזה נשלמו העשר ספירות שכנגד תפילת י"ח ברכות. שבזה נשלם הסולם של התפילה המגיע עד כסא הכבוד.

וזה שאמר הפסוק (פרשת נשא, במדבר ו, כז) ואני אברכם הו"ו של ואני הוא כנגד היסוד, אני כנגד המלכות. והם יחד יסוד מלכות. עליהם מושתת בנין הברכות. ואשר על כן נקבעה ברכת כהנים לפני שים שלום, לשלימות הבניין.

***

ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם: (א',)

ע' בעל הטורים שפ' על דרך סרסוה ודרשהו, אל תקרי אשר לא צוה אתם אלא אשר צוה אתם לא להקריב. וזה שמוטעמת התיבה לא במירכא כפולה. וכבר נתבאר לעיל (עמ' ד') במילה וישקטהו שהטעם מירכא יורה על מלכות. וכאן עברו על מצות המלך.

לעומקו של מקרא שמיני

אמר להם פעמיים ואשר על כן מוטעמת המלה **קָרְבָּו** בשני טעמים.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הרמז והצצה יש לומר, שנרמז בתיבה **קָרְבָּו עם שני הטעמים, שהאחד יעלה לְגְדוּלָה שכן מוטעם בתלישא גְדוּלָה, והשני יהיה נגרש מן הגְדוּלָה, שכן מוטעם בגרשיים.**

ואמנם כן, אֶלְצָפֹן שהוא הקטן מבין השנים זכה לְגְדוּלָה, ונתמנה על ידי משה להיות נְשִׂיא בֵּית אָב לְמִשְׁפַּחַת הַקְּהֹתִי, ומישאל שהוא הגדול לא נתמנה לנשיא אלא היה כאחד מן הלויים נושאי כלי הקדש.

ויש לשאול, על מה ראה משה כך למנות את הקטן לגְדוּלָה, ולהיות הגדול נגרש מן התפקיד הרם.

ויש לומר כי מידה כנגד מידה נהגה בו. **שָׁבְאָמֹר** משה אליהם **קָרְבָּו שְׂאֵו אַתְּ-אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי-הַקֹּדֶשׁ**, האחד נתאמץ יותר במצוה, והוא אלצפן בן עוזיאל. ובמידה כנגד מידה, זכה להיות נשיא בני קהת הנושאים את כלי המקדש.

על ה"ב" של **קָרְבָּו**. ולפי המסורה יש להקדים את נגינת הגרשיים לנגינת התלישא גדולה כזה: **קָרְבָּו** ומה שנכתב קודם התלישא הגדולה, כי לעולם מקומה של התלישא הגדולה בתחילתה של התיבה, והגרשיים לעולם מקומם בהברה המוטעמת. לכן נכתב: **קָרְבָּו**, וקרינו **קָרְבָּו**.

ויש ליתן טעם לשני טעמים אלו המפסיקים בתיבה אחת.

על דרך הסוד כבר כתב רבנו בחיי בפרשת בראשית [ה, כט'] על המלה **זֶה יִתְמְנֶוּ** המוטעמת בשני טעמים אלו, ואשר גם שם לפי המסורה יש להקדים את הנגינה של הגרשיים לנגינת התלשא: **ואל יהא דבר זה קל בעיניך** [מה שהמלה מוטעמת בשני טעמים], **שְׁפֹל התורה כולה רמיזות וענינים שכליים** נאמרים בהשגחה גמורה למי שמתבונן בספר תורת האלהים. וכן יש לומר בנידון דידן באומרו: **קָרְבָּו**.

ומובא במדרש לקח טוב בפרשתנו שהיו מישאל ואלצפן יראים לגשת לכן

לעומקו של מקרא שמיני

אחד מהם נתאמץ יותר בנשיאתם. וצי הוא הרי זה אלצפן שהרי קרוב הוא בפסוק למילה קָרְבָּו כנ"ל, ועוד שכן וישא"ם בראשי תיבות וישא אלצפן מישאל. הקדים את אלצפן גם במילה וישאָם.

ואשר על כן פירסמו הכתוב, כדרך שמפרסמים עושי מצוה. ובג' אופנים פירסמוהו:

הא', שניתן לו אות י' תוספת לשמו. שבחומש במדבר (ג,ל') נקרא אליצפן בן עוזיאל. כתיב מלא עם יו"ד. שהקב"ה נתגאה בו והוסיף לו אות משמו.

הב', שמינוהו לנשיא על בני קהת ככתוב (במדבר ג,ל') ונשיא בית אָב לְמִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲנִי אֱלִיֶּצֶפֶן בֶּן עֲזִיָּאל, **הג'**, שהעיד עליו הכתוב באמרו וַיִּקְרְבוּ וַיִּשְׂאֵם בְּכַתְּנֹתָם. וַיִּשְׂאֵם כתיב, ללא ו'. וכאילו כתוב וַיִּשְׂאֵם. שנתאמץ במצוה יותר מאחיו.

ובזה ינתן טעם, למחלוקתו של קרח. שכן פירש רש"י (במדבר טז, ו'): ומה ראה קרח לחלוק עם משה,

ויתבאר על דרך הדרש שנתאמץ אֱלִיצֶפֶן יותר במצוה, שהרי קרוב הוא בפסוק למילה קָרְבָּו יותר ממישאל אחיו. שהיה יכול לומר קָרְבָּו מישאל ואלצפן וכו'. ומשנאמר וַיִּקְרָא מִלִּשָׁה אֶל-מִישָׁאֵל וְאֶל אֱלִיצֶפֶן קָרְבָּו, שמע מינה שאלצפן נתאמץ יותר במצוה.

ועל דרך מה שפירש רש"י בפרשת נח: וַיִּקַּח לְשֵׁם וְלִפְתַּת אֶת-הַשְּׁמִלָּה וַיְשִׂימוּ עַל-שְׁכָם שְׁנֵיהֶם (ט,כג)

מפרש רש"י: [פרק ט' פס' י"ח] ויקח שם ויפת. ויקחו אין כתיב כאן אלא ויקח, לימד (ב"ר לו, ו.) על שם שנתאמץ במצוה יותר מיפת, לכך זכו בניו לטלית של ציצית.

ובשימת לב גם כאן קרב הכתוב את שם לפעולת הלקיחה, שנאמר: וַיִּקַּח לְשֵׁם וְלִפְתַּת.

הכי נמי, למרות שאין המקרים זהים, אלא רק על דרך ההשאלה, מכל מקום על דרך הרמז והצח, יאמר גם כאן: קרי וישאָם, וכתיב חסר ו', וכאילו כתוב וישאָם. לשון יחיד, כביכול לבדו. רמז לך הכתוב כי

לעומקו של מקרא שמיני

בפרשת תצוה שנא' "ואת בניו תקריב והלבשתם כתנות. [כט ח']". פֶּשֶׁט הכתוב **תקריב** כתרגומו **תְּקַרֵּב**. אבל **רמז יש כאן על הקרבתם** ועל **מיתתם** של נדב ואביהוא בני אהרון על מזבח היראה של ונקדש בכבודי. **וכן** ירמוז הכתוב שם **והלבשתם כתנות**, אפילו בזמן הקרבתם ושריפתם יהיו **לבושים כתנות**. כדאמרו שריפת נשמה וגוף קים.

ועוד יש לומר, וישאום בכתנתם. זה שאמר הכתוב לעיל ואת הבגדים. (פרשת צו, ח, ב) קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים ואת שמן המשחה וגו'. שהיה יכול לומר ואת בגדיהם. מאי ואת **תְּבַגְדִים** בהזגשת ה"א הידיעה, שגלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, קורא הדורות מראש, את אשר יקרה לבני אהרון נדב ואביהו שימותו בשריפת נשמה וגוף קיים, ורמז כאן מיתתם **וְצִוִּים על הבגדים** אשר ישאום בכתנתם.

ובשימת לב ג' פסוקים נאמרו לגבי אלעזר ואיתמר לאחר מות נדב ואביהו: **בראשון (י"ו) לא נאמר הנותרים כלל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן**

נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת **על פי הדבור**. אמר קרח, אֲחִי אבא ארבעה היו, שנאמר וּבְנֵי קֹהֶת **עֲמֶרֶם וַיִּצְהָר וַחֲבֵרֹן וְעֻזִּיאֵל** (שמות ו, יח), עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני? שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם! והוא מנה נשיא את **בן אחיו הקטן מכולם**, הריני חולק עליו ומבטל את דברו.

ולא ידע קרח את סודו של אליצפן. שרק הקב"ה הבחין בהשתדלותו, והורה למשה למנות את אליצפן נשיא **על פי הדיבור**.

ועל דרך הצח יאמר, שעל כן נקרא שמו אליצפן. אֵלֵי צִפְּן את מינויו בלבו ופרסמו **הכתוב על פי הדיבור**.

***

וַיִּקְרְבוּ וַיִּשְׁאַם בְּכַתְנֹתָם אֶל-מַחֲוִיץ לְמַחֲנֶה פֶּאֶשֶׁר דָּבַר מֹשֶׁה
(י"ה)

לית מילתא דלא רמיזא באורייתא. שכן רמז הכתוב מיתתם

לעומקו של מקרא שמיני

ובפסוק השלישי (י, טז) אמר הַגִּוְתָרִם ללא י' משום סמיכותה למלה וַיִּקְצַף: וַיִּקְצַף על-אֶלְעָזָר ועל-אֵיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן הַגִּוְתָרִם, לומר לך שלא קצף ממש עליהם אלא רק משום כבודו של אהרן, וכרש"י שפירש במקום: בשביל כבודו של אהרן הפך פניו כנגד הבנים וכעס: וכן כדי לומר לך שאין כעסו כעס עולם אלא רק כדי להורות להם ההלכה.

ועל דרך הצת, נכתב הַגִּוְתָרִם ללא יו"ד, שהותירם לחיים. שלא יהיה כעסו כעס עולם, ולא ימותו מהקפדתו.

וללמדנו כפי שמובא ברמב"ם (הלכות דעות פרק ב, הל' ג'): ואם רצה להטיל אימה על בניו ובני ביתו או על הציבור אם היה פרנס ורצה לכעוס עליהן כדי שיחזרו למוטב **יִרְאָה עצמו** בפניהם שהוא כועס כדי לייסרם ותהיה דעתו מיושבת בינו לבין עצמו כאדם שהוא מדמה כועס בשעת כעסו **והוא אינו כועס**.

ועוד י"ל, שכביכול הכתיב משה אדון הנביאים על עצמו הַגִּוְתָרִם בלי יו"ד, שרמז לנו בזה את מאמרו של בר קפרא רגזן לא עלתה בידו אלא

וּלְאֶלְעָזָר וְלְאֵיתָמָר | בְּנֵי רְאִשִׁיכֶם אַל-תִּפְרְעוּ וגו'

בשני (י, יב) אמר הנותרים עם י':

וַיִּזְבֹּר מִשֶּׁה אֶל-אֶהֱרֹן וְאֶל-אֶלְעָזָר וְאֶל-אֵיתָמָר | בְּנֵי הַגִּוְתָרִים קָחוּ אֶת-הַמִּנְחָה הַנּוֹתְרִת מֵאֲשֵׁי יְהוָה וְאֶכְלֶיהָ מִצֹּת אֲצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים הוּא:

ובשלישי (י, טז) אמר הַגִּוְתָרִם ללא י':

וְאֵת | שְׁעִיר הַחֲטָאת דָּרִשׁ דָּרִשׁ מִשֶּׁה וְהִגֵּה שֹׁרֵף וַיִּקְצַף על-אֶלְעָזָר ועל-אֵיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן הַגִּוְתָרִם לאמר [מדוע לא-אֶכְלֶתֶם אֶת-הַחֲטָאת בְּמָקוֹם הַקֹּדֶשׁ]

ויש ליתן טעם בחילוק הנ'ל:

בפסוק הראשון (י, יו') אין צורך להזכיר "הנותרים" כלל, שהרי נאמר בו הציווי רְאִשִׁיכֶם אַל-תִּפְרְעוּ בגלל מות נדב ואביהו.

בפסוק השני (י, יב), אמר הַגִּוְתָרִים עם י' בגלל המנחה שנאמר בה הַנּוֹתְרִת מֵאֲשֵׁי יְהוָה וְאֶכְלֶיהָ מִצֹּת אֲצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים הוּא: ולהקיש מן המנחה לבניו הנותרים שלא היה בהם דופי והם קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים כמנחה.

לעומקו של מקרא שמיני

ואביהוא, ובחינ' זו אינה באלעזר
ואיתמר שהגם שהם בני אהרן אין
להם **מדרגה מצד עצמם כנדב**
ואביהוא.

ולעומקו של מקרא נאמר על פי
אוה"ח הק' הנ"ל שכשם שהמנחה
הנותרת, היא הנותר מן הקומץ
שכולו לה', כן אלעזר ואיתמר הם בני
אהרן שנתרו מנדב ואביהוא
שבעלותם השמימה היו **קקומץ שכולו**
לה'. וזה שאמר הכתוב על אלעזר
ואיתמר הנותרם בלי יו"ד. שלא
הגיעו לדרגת מסירות נפש של **נדב**
ואביהוא שהם **כנגד היו"ד שכולו**
לה', לכן נאמר על אלעזר ואיתמר
הנותרם מאחיהם, **ללא יו"ד.**

***

ומפתח אהל מועד לא תצאו פן-
תמתו וגו' (י, ז)

על דרך המוסר, כאן הודיע הבורא
לברואיו אורחות חיים. שכל הרוצה
חיים והרוצה להיות דבוק בחיים לא
יצא מפתח אהל מועד. שכל ענין
פתח אהל מועד הוא להיות ולהינעז
לפניו בכל עת. וככתוב ואתם

רגזנותא (קידושין מא.), ואע"פ שלשם
שמים וכו', כי כעסו משכח תלמודו.
ולכן לימד בכעסו כביכול שרק נראָה
עצמו כועס. ולכן כתב בלא יו"ד.

ועל דרך המוסר, יש לומר כאשר
תקה את היו"ד מן הנותרים, נותרו
האותיות כנוטריקון בסדר הפוך: מ"ן
תו"ה. לומר לך, שכאשר יקדיש
האדם עצמו לה', באש קודש, כנדב
ואביהוא, תשאר לו הברכה במן
ובתורה, בגשמיות וברוחניות. שהרי
גופם נשאר קים גם בעת עלות נשמתם
השמימה.

ועוד יש ליתן טעם למה שנכתב ג'
פעמים שונות אך דומות, באותה לשון:
הנותרים, הנותרת, הנותרם,
כפירושו של אוה"ח הק': ויקחו בני
אהרן נדב ואביהוא וגו'. ירצה
להודיע מקום טעותם שהיא לב'
סיבות,

האחד להיותם כהנים שאליהם תאות
העבודה וזהו שהתחיל לומר בני
אהרן,

ב' היותם גדולים במעשה ושקולים
הם כמשה ואהרן כאו"ל (תו"כ הכא
אחרי נג) וכאומרם בספר הזהר
הקדוש (אחרי נו) שהיו במדרגה
גדולה מצד מעשיהם, וזה אומרו נדב

לעומקו של מקרא שמיני

לעבירה. ומונע ממנו הלימוד. ולכן סמיך ליה ולהורת את בני ישראל. ועל כן לא נאמר אל תשתה, אלא אל-תִּשְׁתֶּה חסר ה'. שאם תִּשְׁתֶּה תהיה חסר קרבת אלקים. חסר ה', ולא תִּשְׁתֶּה עליך חשיכה ככתוב (תהלים קד, כ') תִּשְׁתֶּה חֲשֵׁךְ וְיִהְיֶה לְלֵלָה. ועל כן אמר ולהורות, לשון נהורא. שירבה על עצמו נהורא. הוא אור התורה, ואשר על כן כתוב ולהורת בלי ו' שהוא לשון תורה בהיפוך אותיות.

***

וְאַתָּה תִּזְזֶה הַתְּנוּפָה וְאַתָּה | שׁוֹק הַתְּרוּמָה תִּאֶכְלֶה בְּמִקּוֹם טְהוֹר וגו':
שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְתִזְזֶה הַתְּנוּפָה עַל
אֲשֵׁי הַתְּלָבִים יָבִיאוּ וגו' (י, יד-טו')

יש ליתן טעם מדוע כפל הענין בשני פסוקים ובסדר הפוך. חזרה התנופה ושוק התרומה, שוק התרומה וחזרה התנופה.

וי"ל כפירוש רש"י לעיל בפרשת צו (ז, ל') כשמביאו מבית המטבחים נותן החלב על החזה, וכשנותנו ליד הכהן המניף, נמצא החזה למעלה והחלב

הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום. (דברים ז, ד').

לכן נאמר לֹא תִצְאוּ. לא תצאו מזו המידה להיות לפניו תמיד, ולא תמותו. שאם תצאו תמותו. שרק הדבקים בה' חיים.

וכן מובא בש"ס ובמדרשים בכל עת שירצו הצדיקים לדבר עם קונם נאמר בהם אמר לפניו. (כר' חנינא בן דוסא בתענית כד:).

ולכן נכתב פֶּן-תִּמְתּוּ בלא וא"ו. שאין אפילו וא"ו מפריד בינם לבין קונם. והוא לשון תמימות. שאם יהיו לפניו בתמימות ללא הפרד כלל יתקיים בהם ולא תִּמְתּוּ.

***

בֵּן וְשֹׁכֵר אֶל-תִּשְׁתֶּה וגו' (פרק י, ט')

אל-תִּשְׁתֶּה. רמז בזה לא ליתן ליצר הרע להרשיעו. ככתוב (שמות כג, א') אל תִּשְׁתֶּה יָדָךְ עִם רִשְׁעִי. אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מועד, כלומר אל תעמדו לפני שְׁתוּי יין. שהיין מכשילו

לעומקו של מקרא שמיני

כמונף. לכו נאמר שוק התרומה ונתנה
התנופה.

***

ואת | שעיר הקטאת דרש דרש
משה (י, טז').

במסורת, חצי התורה בתיבות. דרש
מכאן ודרש מכאן.

ולעומקו של מקרא יש לומר
שבמלים אלו הראה משה להם את
כעסו, ומכיון שכעס בדרישה זאת,
פרש ממונו שכינה. ולכן היה בזה
כמעט כדי לשכח חצי מתורתו.
והוצרך לומר לא שמעתי. וכרש"י
בפרק י' פסוק כ': וייטב בעיניו. הודה
ולא בוש לומר לא שמעתי (ת"כ פרק
ב, יב). וזאת כדי לתקן את כעסו
לכאורה בענותותו. ואף על פי
שהתבאר לעיל שרק הראה את כעסו
כלפי חוץ, מכל מקום לפום מדריגתו
של משה נקרא שכעס וכן העיד עליו
הכתוב וכן נמצא בתרגום ירושלמי:
ועל דאשפל משה גרמיה קבל עליה
אגר סגי. ומה הוא שכרו הגדול, שלא
שכח תלמודו.

למטה, וזהו האמור במקום אחר שוק
התרומה וחזה התנופה על אשי
החלבים יביאו להניף וגו' (ויקרא י,
טו.), ולאחר התנופה נותנו לכהן
המקטיר, ונמצא החזה למטה.
ומשום שמתהפך כמה פעמים מזמן
הבאתו ועד הקטרתו, פעם החזה
והשוק למעלה והחלבים למטה ופעם
החזה והשוק למטה והחלבים למעלה,
נכתבו גם הפסוקים בפרשתנו בסדר
הפוך.

ולעומקו של מקרא על דרך הרמז
ירמוז בזה שהקרבנות יש בהן כח
להפוך את הרוגז לרחמים, ואת
הדינים לחסדים, את הזדונות שגגות
ואת השגגות לזכויות. וירמוז בזה למה
שאמרו (יומא פו ע"ב) שתשובה
מאבה מהפכת את הזדונות לזכויות.

ועוד יש ליתן טעם מדוע נאמר
תרומה דוקא בשוק ותנופה דוקא
בחזה, כזה: שוק התרומה ונתנה
התנופה.

ועל דרך הצת, יקרא להם כך על שם
דרך הליכת הבהמה בעודה בחיים.
שבהליכתה מרימה את השוק,
ובהתקדמותה בפסיעותיה החזה נראה

לעומקו של מקרא שמיני

ועל באוה"ח הק' שמסרו נפשם מרוב דבקותם במקום, אך לא זו היא הדביקות הנרצית. ולכן צריך לומר שבא הכתוב של זאת החיה ללמדנו על נדב ואביהוא, מה היא הדבקות הנרצית. שהדבקות הנרצית במקום ב"ה היא הדבקות על פי ה'. ונדב ואביהוא לא עשו על פי ה' בדבקותם. ולכן בא ללמדנו שזאת תעשו. זאת החיה.

ועוד, י"ל דהסמיך מאכלות אסורות ל"ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה'", לומר כי כל עניין מאכלות אסורות כמוס הוא עם ה', ואין לתת בו פירוש שכלי. וכמו החטאת שצריכה להיאכל במקום הקדש, ואם הובא את דמה פנימה, תשרף ולא תיאכל. כן המאכלות האסורות, אע"פ שאפשר לתת טעם של מיאוס בחלקם, בראש ובראשונה הטעם הוא נסתר מאתנו.

ובשם האוהב ישראל מאפטא כל עניין המאכלות הכשרים כמו כל המצוות הן כדי להעלות ולתת חיות בעולמות. ודבר זה כמוס עם הקב"ה בלבד, מה יתן חיות בעולמות ומה לא. ולכן

ועל דרך הצח, נבחרו תיבות אלו דָּרָשׁ דָּרָשׁ להיות חצי התורה בתיבות, לומר לך עד כמה שתדרוש את התורה לא תגיע אלא לחציה, וכגון שאמרו שאין אדם מת וחצי תאוותו בידו, כן המת באהלה של תורה לדרוש עמקוטה, עדיין לא יגיע לחציה.

***

זאת החיה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכֹּל-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ (יא, א')

יש ליתן טעם מדוע הסמיך תורת חיה ועוף לעניין מות שני בני אהרון. שהרי היה ראוי לכאורה להסמיך מיד את פרשת אחרי מות לכאן. שזה המשך הענין. אחרי מות שני בני אהרון. וי"ל על פי מה שפירש"י בזאת החיה, מלשון חיים שאתם דבקים במקום במאכלים כשרים להיות דבקים במקום, ועל ידי כך חיים כולכם היום ככתוב ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום. ולא כשני בני אהרון שהקריבו אש זרה אשר לא צוה אותם, שלכאורה לא היו דבקים במקום.

לעומקו של מקרא שמיני

שהם גוררים אחריה גלות נוספת, ובחזיר שהוא כנגד אדום שאין אחריו עוד גלות שנאמר ועלו מושיעים וכו' כתוב בו לא יגָר. שאין הוא גורר אחריו עוד גלות אחרת. והיתה לה' המלוכה.

ועל דרך הצת, יש לומר, דהיינו מה שאמר ר' אליעזר בגמרא בברכות [ג.]: ר' אליעזר אומר שלש משמרות הוי הלילה ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי שנאמר {ירמיה כה-ל} ה' מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שְׁאָג יִשְׁאָג עַל-נְזֻהוּ שֶׁהִקְבִּ"ה שואג על נוהו בחילוף משמרות ברקיע.

וסימנך שא"ג ר"ת שפן ארנבת, גמל. ישא"ג ר"ת יש אצלם גרירה. אבל בסוף מלכות אדום אין עוד שאגה כי יעלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה, והיה ה' למלך על כל הארץ ואין עוד גלות אחריה כי אם גאולה.

***

הזהיר "זאת החיה". זאת תתן חיות בעולמות וזו לא.

ועל פי דבריו יש לומר שלכן הסמיך זאת החיה למות שני בני אהרון. שהם הקריבו אש זרה אשר לא ציוה אותם השם. ולכן לא הועילו ליתן חיות בעולמות. ולכן היו צריכים להעלות את נשמתם כדי ליתן חיות בעולמות על ידי עצמם.

ונתברר כפירוש אוה"ח הק' כי צדיקים הם, וצדיקים במיתתם קרויים חיים. שגם במיתתם נותנים חיות בעולמות עליונים. ובזה מיתת הצדיקים מכפרת. ולכן נסמך למותם "וזאת החיה".

***

וְאֶת-הַחֲזִיר כִּי-מִפְּרִיס פְּרָסָה הוּא וְשִׁסְעַ שְׁסַעַ פְּרָסָה וְהוּא גְרָה לֹא-יִגָּר טָמֵא הוּא לְכֶם. (י, ז).

הגמל והשפן והארנבת כתוב בהם גְרָה יִגָּר. וי"ל שְׁגָרָה יִגָּר הוא לשון גרירה. וזה שאמרו במדרש רבה שהם כנגד הגלויות, ולכולם יש גלות הבאה אחריה. ולכן כתוב בהם יִגָּר,

לעומקו של מקרא שמיני

וְהָיָה בְּהַ, והלא טבעו של מַעֲנֵן שאינו מתגבר לעולם, שאם לא כן יציף את העולם, ונהר בטבעו יש והוא פוסק, ומה אם כן רצה לומר ר' מאיר. אלא בעמל התורה עולה האדם ומתעלה מעל הטבע, ונעשה כְּמַעֲנֵן הַמִּתְגַּבֵּר וְכִנְהָר שְׁאִינוּ פּוֹסֵק.

ועוד יש לומר, שגְּרָה הוא לשון גורר, שהלימוד תורה שלו, גם אם יהיה שלא לשמה, סוף שיגררנו לשמה. שמתוך שלא לשמה יבוא לשמה. עד כאן סימן מעלה הגרה.

והסימן השני הוא מפריס פרסה. והוא כנגד המצוות אשר אדם עושה ומקיים בידיו וברגליו. ומפריס לפשוטו הוא שמחולק באצבעותיו לשנים. ולמדרשו הוא לשון פָּרַס בשחרית ופָּרַס בין הערבים, הנאמר בקטורת, וכנגד קריאת שמע בשכבך ובקומך, וכנגד תפילה כשפורס ידיו למעלה. וכן מובא (שמות יז, יב) וַיִּקְרַע יְדָיו אֶמְוֶנָה עַד-בָּא הַשָּׁמַשׁ תִּרְגַּם אֹנְקִלוֹס וַתְּהִי יְדוּהֵי פְרִיסָן בְּצִלוֹ. ומכאן נלמד לכל המצות שאדם עושה בד"כ בידיו, וכן ברגליו כגון הרץ לבית הכנסת או לבית המדרש וכו'.

ועוד בענין סימני מעלי הגרה

ומפריסי הפרסה

יש ליתן טעם בסימנים אלו שבראם הקב"ה בחיות הטמאות, וקראם סימני טהרה.

ועל דרך הרמז, המשל והנמשל, סימנים אלו מְשַׁל הם לאדם המבקש לעלות מטומאה לטהרה. והם כנגד תורה ומצוות. כיצד:

סימני מעלי הגירה הם כנגד לימוד התורה, וכן קראו לכך תז"ל לְעֵי באורייתא [מדרש קהלת רבה, מדרש אסתר רבה, תרגום יונתן בראשית מט, טו' ועוד], לְעֵי לשון לועס, שכביכול לועס וגורס בתורה וחוזר על לימודו כמעלה גרה. שבולע את האוכל ומעלהו חזרה ושוב בולעו ושוב מעלהו וחוזר חלילה.

ותרגומו: מִסְקָא פִּישְׁרָא. והנמשל בזה, לאדם שמעלה בלימודו פִּשְׁר הדבר. וגְּרָה תדרש מלשון שְׁכַר, שמקבל אֶגְרָא על עמלו. שְׁהָעֵמֶל מְעֵלְהוּ לקבל שכרו מושלם. ותורתו נעשית כמים הניגרים. וכפי ששנה ר' מאיר (אבות ו, א') לגבי הלומד תורה לשמה וְנִעְשֶׂה כְּמַעֲנֵן הַמִּתְגַּבֵּר וְכִנְהָר שְׁאִינוּ פּוֹסֵק.

לעומקו של מקרא שמיני

יתן לב לשוב באחד מהם, הרי הוא מיד נחשב טהור לפני ה'.

ועוד בענין הנ"ל. כל מפרסת פרסה ושוסעת שסע, מובא בדעת זקנים מבעלי התוספות, למעוטי גמל שפרסותיו סדוקות מלמעלה, ומלמטה הם מחוברות. וגמל היינו גמילות חסדים, וגמ"ח ללא תורה ללא גרה אינו מספיק לטהר. וכן דרשו בגמרא (ברכות ה:) על הפסוק **בחסד ואמת יכופר עוון**, שכל העוסק בתורה (תורת חסד על לשונה) ובגמילות חסדים, מוחלין לו כל עוונותיו. ובודאי כפרתו מושלמת כשעוסק בזה ובוזה. בגרה אשר יגר ובפרסה אשר יפריס, בתורה ובגמילות חסדים.

***

וְאֵת-הָאֲרֻבֹּת כִּי-מַעֲלַת גְּרֵה לְהוֹא וּפְרִסָה לֹא הִפְרִיטָה טְמֵאָה הוּא לָכֶם. (יא, ו')

יש ליתן טעם מדוע כתב בארנבת מעלת גרה הוּא וגו' טמאה הוּא לכם. קריא לשון נקבה, היא, וכתוב לשון זכר, הוא.

ועוד, שאין סיפק בידי אדם לקיים כל המצוות, אלא קְצָצִים כלומר קְלָקָם בלבד. שהרי אם כהן הוא אינו לוי, ואם לוי אינו כהן, וכן האדם אנוס לגבי הרבה מן המצוות, לכן **המצוות נמשלות למפריסי הפרסה, שפרס הוא לשון חצי,** ועל ידי כמיהת לבו לקיים כולן הוא זוכה לקיים כל התרי"ג.

ואשר על כן, אם יהיה בו רק תורה כמעלי גרה ולא יהיו בו מצוות כמפריסי הפרסה, הרי הוא כחיה הטמאה שמעלה גרה ואינה מפרסת פרסה.

וכן, אם יהיה בו רק עול מצוות כמפריסי הפרסה, ולא תהיה בו תורה כמעלי הגרה, הרי הוא כחיה הטמאה שרק מפרסת פרסה ואינה מעלה גרה.

ולעומקו של מקרא ירמזון אֲלֵיך מְלִיא למאמר חז"ל אל תקרי וְנִטְמָאתֶם במ אלא וְנִטְמָתֶם בָּם. שהאוכל טריפות אפילו יש בו תורה, הרי הוא בכלל הטמאים, שאינם מפריסי פרסה, וגם התורה שבו אזלא בתר טומאתו ומתקיים בו וְנִטְמָתֶם בָּם. ומכל מקום הם יִקְרְאוּ סִימְנֵי טְהוֹרָה, אע"פ שאין לו אלא אחד מהם, שאם

לעומקו של מקרא שמיני

וייש ליתן טעם להבדלים הנ"ל, ולומר. שסימני טומאה אלו הן בטבע הבריאה מששת ימי בראשית, ואינן ניתנות לשינוי. ואין ההלכה בהן משתנה לעולם. ומעולם היה כך ולכן כתיב לא הפריסה, ולעולם יהיה כן ולכן כתיב לא יפריס.

וכן בחזיר כתיב לא יגר. שאף על פי שלעתיד לבא עתיד לחזור להיות מותר, כי אז יגר, (והביאו אוה"ח הק' בשם רבינו בחיי בשם התנחומא), מכל מקום בימינו מיהא לא יגר כלל עד אחרית הימים. ולפי הנזכר לעיל, שלא יגר שלא יגרור אחריו קדושה כי אם טומאה.

***

טְמֵאִים הֵמָּה לָכֶם. (יא, כח')

המה לכם. כתיב המה ולא כתיב הם. שהתיבה המה נקראת מכל צד, מתחילתו לסופו ומסופו לתחילתו. לומר לך שאין לכם שום צד של היתר בהם כלל.

***

ושמא י"ל שגלוי לפני הקב"ה אשר יבקש תלמי המלך לתרגם התורה ליוונית, ובאשר אשתו נקראה ארנבת לכן הכתיב בתורה לשון זכר לא ליתן לו פתחון פה לצער את ישראל. ואף על פי כן תרגמו הזקנים אחרת ולא קראו לה בשם ארנבת, שכל נתיבותיה שלום.

***

אֶת-הַגְּמֵל כִּי-מַעֲלָה גָּרָה הוּא
וּפְרָסָה אֵינָנוּ מִפְּרִיס
וְאֶת-הַשֶּׁפֶן כִּי-מַעֲלָה גָּרָה הוּא
וּפְרָסָה לֹא יִפְרִיס
וְאֶת-הָאֲרָנָבֶת כִּי-מַעֲלַת גָּרָה הוּא
וּפְרָסָה לֹא הִפְרִיסָה
וְאֶת-הַחֲזִיר כִּי-מִפְּרִיס פְּרָסָה הוּא
וְשֵׁעַ שֵׁסַע פְּרָסָה וְהוּא
גָּרָה לֹא יִגֵּר (יא, א-ז')

ובשימת לב

בגמל נאמר מפריס. לשון הוזה.
בשפן נאמר יפריס. לשון עתיד.
ובארנבת נאמר הפריסה. לשון עבר.

לעומקו של מקרא שמיני

שיהיה יותר בעונה כן שבח הוא לו.
וככל שישפיל עצמו, כן ייטב לו. לכן
ו דגחון גדולה.

ועל דרך הצח נאמר:

גחון, חצי התורה באותיות.
ח' מכאן ו-י' מכאן, והן אותיות חן.
לרמז על מה שכתוב **וְלַעֲנוּיִם יָתֵן חֵן**.
(משלי ג, לד').

***

**כִּי | אָנִי ה' הַמַּעֲלָה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לְהֵנִת לְכֶם לְאֱלֹהִים וְהֵייתֶם
קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אָנִי.** (יא, מה')

ברש"י, הַמַּעֲלָה ולא המוציא כי **מַעֲלָה**
היא גבייהו. זו היא מעלתם, שלא יאכלו
איסורים. ותימה, וכי אכילה גשמית היא
מעלתם ועל מנת כן הוציאתם ממצרים
ועשה להם כל הנסים וכו'.

אלא י"ל, שהמעלה האמיתית היא קבלת
התורה וכניסתם לארץ הנכספת.
ומדריגה זו ישיגו על ידי זהירות
ממאכלים האסורים שעלולים להביאם
לידי "ונטמתם במ" ונטמתם במ, ואז אין
הם יכולים להשיג מעלתם בתורה. יוצא

כֹּל הַלֵּךְ עַל-גָּחוֹן. (יא, מב')

גחון, ו' גדולה. והיא חצי התורה
באותיות. חצי התורה הראשון לפני
ה-ו', וחצי התורה השני אחרי ה-ו',
וה- ו' הגדולה בתוך.

ועל דרך המוסר ידרש: לומר לך
שהתורה נתנה בעונה לענוים ע"י
הענו. **ניתנה בענוה,** על הר סיני
הנמוך מכולם, ו**ניתנה לענוים,** שנאמר
ואתם המעט מכל העמים שממעטין
עצמכם לפני, ו**ניתנה על ידי ענו** הוא
משה רבנו הענו מכל האדם אשר על
פני האדמה. ומדוע תלמד הו' הגדולה
על ענוה, כי היא ו' של **גחון,** המושפל
עד עפר.

ופירש"י הולך על גחון. זה נחש,
ולשון גחון, **שְׁחִיזָה,** שהולך שָׁח ו**נופל**
על מעיו. אם כן, לכאורה היתה ה-ו'
צריכה להיות קטנה, שבאה ללמדנו על
הענוה. ומדוע היא גדולה מכל
האותיות.

אלא לומר לך, שהמידה היחידה
שיכולה להיעשות **בגדלות** היא מידת
הענוה, שאין לה שיעור למעלה. ככל

לעומקו של מקרא שמיני

שבבהמות והחיות המפריסה פרסה ומעלה גרה היא הטהורה וכו', כמו כן ביציאתכם מבהמיות מצרים, ובעלותכם ממנה, לקבל תורה ומצוות, על ידי כך אתם נטהרים. שנאמר המעלה אתכם מארץ מצרים. המעלה אתכם מטומאה לטהרה, ממ"ט שערי טומאה למ"ט שערי קדושה וטהרה, עד הגיעכם לחמישים שערי בינה במעמד קבלת התורה.

***

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל:

leshem895@gmail.com

איפוא שאכן, מניעת המאכלים האסורים היא מעלתם הרוחנית. ועוד, שעל ידי זה הארץ לא תקיא אותם ולכן היא גם מעלתם לגבי הארץ הרוחנית.

***

ועל פי הסוד, המעלה אתכם מארץ מצרים. אחד משמות ע"ב היוצאים מן הפסוקים ויע ויבא ויט [שמות י"ד יט-כא] הוא עלו. ולפי מה שסידרו רבותינו ע"פ הזהר הק' את שמות ע"ב ביושר מעל תיבות פרשת ציצית, עלו הוא השם הק' המכוון כנגד המלה מצרים. [יאה עלו הם השמות הקדושים המכוונים כנגד התיבות מארץ מצרים וכאומרו על דרך הצח: יאה היא להם עלייתם ממצרים].

הוא השם הק' עלו, המסייע לכל אדם מישראל הרוצה לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, להשיג מבוקשו.

ועוד י"ל, לסמיכות הפסוקים בסוף הפרשה, והתקדשתם והייתם קדשים וגו', ולא תטמאו את נפשתיכם וגו', המעלה אתכם מארץ מצרים וגו' והייתם קדשים וגו', זאת תורת הבהמה והעוף וגו', להבדיל בין הטמא ובין הטהור וגו'.

כאן רמז הכתוב על הקשר בין הבהמות הטהורות ויציאת מצרים. כאומרו, כשם